

Retningslinjer for anvendelse af sociale klausuler, arbejdsklausuler og kædeansvar

1. Baggrund. Budgetaftale 2014 og 2019.

I budgetaftale 2014 blev det besluttet, at der i Horsens Kommune skal laves fælles retningslinjer for brug af sociale klausuler, arbejdsklausuler samt kædeansvar. I budgetaftale 2019 er den tidligere beslutning om, at arbejdsklausuler alene finder anvendelse for bygge- og anlægskontrakter med en værdi på minimum 1. mio. kr., ophævet. Der er derfor nu ikke nogen nedre beløbsgrænse for arbejdsklausulens anvendelse.

Generelt blev det besluttet, at

- Horsens Kommunes leverandører skal forpligtes til at leve op til FN's faglige organ for arbejdsmarkedsspørgsmåls konventioner (ILO) omkring bl.a. tvangsarbejde, diskrimination, børnearbejde, arbejdsmiljø etc.
- Horsens Kommunes indkøb skal understøtte beskæftigelsesindsatsen ved at stille krav til leverandører om, at der ansættes medarbejdere fra en eller flere persongrupper ved udførelse af bygge- og anlægsgaver.

I forhold til arbejdsklausuler blev det besluttet, at

- der i forbindelse med udbud af kommunale anlægs- og driftsopgaver indarbejdes arbejdsklausuler. Arbejdsklausuler er et middel til at hindre social dumping. Med arbejdsklausuler stilles der krav om, at de medarbejdere, der udfører opgaven, får en løn og har vilkår, der svarer til den gældende overenskomst på området.
- der skal være kædeansvar, så kravet gælder både hovedleverandøren og eventuelle underleverandører til denne.

I forhold til sociale klausuler blev det besluttet, at

- der skal indbygges sociale klausuler i udbud af anlægs- og driftsopgaver for at sikre, at de store millionbeløb også kaster de praktik- og uddannelsespladser af sig, der er nødvendige for at bringe flere unge og ledige tættere på arbejdsmarkedet.

I forhold til tilsyn blev det besluttet, at

- der løbende skal føres tilsyn med, at de sociale klausuler og arbejdsklausuler overholdes
- at Økonomiudvalget årligt orienteres om, hvor mange praktik- og uddannelsespladser de kommunale anlægsinvesteringer har kastet af sig.
- tilsynet tilrettelægges med udgangspunkt i andre kommuners erfaringer.

2. ILO konventionerne

Horsens Kommunes leverandører skal forpligtes til at leve op til FN's faglige organ for arbejdsmarkedsspørgsmåls konventioner (ILO) omkring bl.a. tvangsarbejde, diskrimination, børnearbejde, arbejdsmiljø etc.

Ved indgåelse af en kontrakt skal man derfor være opmærksom på, at medtage følgende formulering eller noget tilsvarende:

”Etik og socialt ansvar

Leverandøren indestår for, at Leverandøren og dennes underleverandører overholder internationale konventioner tiltrådt af Danmark, herunder følgende grundlæggende ILO-konventioner:

- *Tvangsarbejde (ILO-konvention nr. 29 og 105)*
- *Ingen diskrimination i ansættelsen (ILO-konvention nr. 100 og 111)*
- *Mindste alder for adgang til beskæftigelse samt forbud mod og omgående indsats til afskaffelse af de værste former for børnearbejde (ILO-konvention nr. 138 og 182)*
- *Sikkert og sundt arbejdsmiljø (ILO-konvention nr. 155) samt*
- *Organisationsfrihed og ret til kollektive forhandlinger (ILO-konvention nr. 87, 98 og 135), inden for rammerne af gældende lovgivning*

Leverandøren indestår endvidere for, at Leverandøren og dennes underleverandører respekterer grundlæggende menneskerettigheder, herunder lever op til FN's Menneskerettighedserklæring og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Såfremt Ordregiver bliver bekendt med, at Leverandøren eller dennes underleverandører ikke lever op til foranstående bestemmelser, er Leverandøren forpligtet til at opfylde kontrakten med et tilsvarende produkt, som opfylder kontraktens krav til produktet. Leverandørens eventuelle omkostninger forbundet hermed er Ordregiver uvedkommende.

Manglende overholdelse af bestemmelser i denne klausul betragtes som væsentlig misligholdelse af kontrakten. ”

3. Arbejdsklausuler

En arbejdsklausul kan både være et krav om sikring af arbejdstagerrettigheder og en måde at modvirke social dumping på.

3.1. Hvilke krav stiller vi

I Horsens Kommune ønsker vi at sikre, at de medarbejdere, der udfører en opgave, får en løn og har vilkår, der svarer til den gældende overenskomst på området. Kravet til løn og vilkår gælder for både hovedleverandøren og eventuelle underleverandører til denne, dvs. der er kædeansvar.

Leverandører til Horsens Kommune skal derfor forpligte sig til at sikre, at de ansatte, som leverandøren og eventuelle underentreprenører/underleverandører beskæftiger med henblik på at

kunne levere ydelsen til Horsens Kommune, har løn- og ansættelsesforhold, der ikke er mindre gunstige end de løn- og ansættelsesvilkår (herunder løn (inkl. særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvilkår) som gælder for arbejde af samme art indenfor vedkommende fag eller industri i henhold til lovgivning, administrative forskrifter eller en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder på hele det danske område, jf. ILO-konvention nr. 94.

Til sikring af løn- og ansættelsesforhold og som metode til at undgå social dumping hos Horsens Kommunes leverandører, er det besluttet, at Horsens Kommune anvender en række kontraktbestemmelser, som beskriver løn og arbejdsvilkår, kædeansvar, tilsyn, kontrol og sanktionsmuligheder. Se bilag 1 for bestemmelser om arbejdsklausuler.

3.2. Hvornår anvender vi arbejdsklausuler

Klausulerne skal anvendes ved alle bygge- og anlægskontrakter. Kontraktens tidsmæssige udstrækning er uden betydning.

3.3. Tilsyn, kontrol og sanktionsmuligheder

Horsens Kommune har udarbejdet en række kontraktbestemmelser, der sikrer, at Horsens Kommune kan foretage føre tilsyn, have kontrol med og eventuelt sanktionere manglende overholde af klausulerne om løn, arbejdsvilkår og kædeansvar. Se bilag 1.

4. Sociale klausuler

En social klausul er et krav, der pålægger vinderen af et udbud et socialt ansvar. Den sociale klausul kan sigte mod at integrere ledige eller at fastholde personer der er udsatte på arbejdsmarkedet.

4.1. Muligheder

Horsens Kommune har ret til at tilbyde ledige ansættelse og dermed tage hensyn til deres aktivering – også når opgaven udføres helt eller delvist af eksterne leverandører. Horsens Kommune kan således også kræve, at vinderen af et udbud f.eks. ansætter et vist antal ledige på særlige vilkår eller forpligtiger sig til at gennemføre uddannelses- og praktikforløb.

I forhold til fastholdelse har Horsens Kommune også lov til at stille krav om, at virksomheden har eller udarbejder en personalepolitik – f.eks. en politik om at fastholde nuværende medarbejdere og forebygge nedslidning.

Den 1.1.2014 blev kommunerne omfattet af Følg eller forklar princippet. Det betyder, at Horsens Kommune i relevante udbud *enten* skal anvende sociale klausuler *eller* forklare offentligt, hvorfor vi ikke gør det. Mere herom nedenfor.

Følg eller forklar princippet omhandler dog kun sociale klausuler i forhold til praktik- og uddannelsespladser. I forhold til sociale klausuler, som går på andre elementer, f.eks. beskæftigelse af personer fra særlige grupper (fleksjob, skånejobs mv.) har Horsens Kommune besluttet, at der som hovedregel skal anvendes sociale klausuler om dette ved alle udbud, hvor der

udbydes opgaver, som hidtil eller tidligere har været varetaget i kommunalt regi. Mere herom nedenfor samt i bilag 2.

4.2. Overordnede krav til sociale klausuler

Dansk ret og EU-retten stiller nogle overordnede krav til sociale klausuler, som skal overholdes, uanset om der er tale om en klausul i forhold til etablering af praktik- og uddannelsespladser eller klausuler om fastholdelse, særlige vilkår og lignende:

Målgruppen skal afgrænses objektivt. Når en gruppe personer defineres i en social klausul, skal definitionen være objektiv og præcis. Kriterierne kan være nedsat arbejdsevne, hvor længe den ledige har været uden arbejde eller at der skal være tale om personer med problemer udover ledighed. Definitionen skal samtidig være uafhængig af særlige danske ordninger, som f.eks. fleksjob, da man ikke må afskære udenlandske virksomheder fra at byde på opgaven.

Opgaven må kun kunne udføres i Danmark. EU-retten forbyder eksport af krav om særlige sociale vilkår, da det vil diskriminere udenlandske virksomheder og arbejdstagere. Horsens Kommune kan derfor ikke bruge sociale klausuler, når vi f.eks. udbyder en arkitektopgave, fordi en sådan opgave typisk kan løses udenfor Danmark.

Proportionalitet. Den sociale klausul skal stå mål med opgavens omfang. De sociale klausuler ikke må være for omkostningsfulde for virksomhederne, men skal vurderes konkret fra gang til gang, bl.a. i forhold til om eller hvor mange personer, der skal beskæftiges på særlige vilkår. Afhængig af opgavens størrelse kan dette variere fra mange til få eller ingen.

Samtidig betyder kravet om proportionalitet, at den sociale klausul kun må gælde for den del af virksomheden, der udfører den konkrete opgave.

4.3. Særlige krav i forhold til sociale klausuler om uddannelses- og praktikpladser: følg eller forklar- princippet

Skal man i gang med et udbud, som falder under definitionen "relevant udbud", se umiddelbart nedenfor - skal man være opmærksom på følg eller forklar princippet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anbefaler, at man gennemgår følgende tre trin, når man skal vurdere, om der skal anvendes sociale klausuler om uddannelses- og praktikpladser eller ej:

1. Er der tale om et relevant udbud
2. Er det egnet/lovligt at anvende en social klausul
3. Gennemfør udbuddet med/uden social klausul

Trin 1- Relevante udbud

I Horsens Kommune forstår vi, ved *Relevante* udbud, bygge-anlægskontrakter, og tjenesteydelseskontrakter, som udføres i Danmark og opfylder følgende:

- har en varighed af mindst 6 måneder samt en kontraktværdi på mindst 5 mio. og/eller minimum lønsum på 4 mio. kr.
- tjenesteydelseskontrakter skal herudover indeholde et driftselement – rengøring, kantinedrift mv.

Rammeaftaler og varekontrakter er ikke omfattet, mens bygge-anlægskontrakter er, uanset om der er tale om fagentrepriser, hovedentrepriser eller totalentrepriser.

Er der tale om renoveringsopgaver, er der krav om en kontraktværdi på mindst 8 mio. og/eller minimum en lønsum på 3 mio. før sociale klausuler skal anvendes.

Er betingelserne ovenfor opfyldt, anvender Horsens Kommune som udgangspunkt sociale klausuler.

Trin 2 – er det egnet/lovligt at anvende sociale klausuler?

Hvis man ud fra ovenstående konkluderer, at der er tale om et relevant udbud, er næste skridt at vurdere, om en social klausul konkret er lovlig at anvende – og om udbuddet vurderes at være egnet til det. Er der tale om en kontrakt, som overstiger udbudsdirektivernes tærskelværdier, skal Horsens Kommune overholde EU's udbudsregler. Hvis kontrakten ikke er fuldt ud omfattet af udbudsdirektiverne, er der videre rammer for brugen af sociale klausuler. Har kontrakten en klar grænseoverskridende interesse, skal Horsens Kommune som ordregiver overholde de generelle regler og principper i EU's udbudsregler.

Er der tale om et EU udbud, kan Horsens Kommune lovligt stille krav om, at leverandøren ansætter en eller flere elever til udførelse af opgaven. For at klausulen er lovlig, er det dog en forudsætning, at kontraktvilkåret lever op til de overordnede krav skitseret ovenfor om følgende:

- a) Overholdelse af proportionalitetsprincippet.
- b) Overholdelse af ikke-diskriminations- og ligebehandlingsprincipperne
- c) Kravet er knyttet til kontraktens udførelse
- d) Vilkåret er offentliggjort i udbudsbekendtgørelsen eller udbudsbetingelserne.

Det afgørende i forhold til betingelserne er, at der alene må stilles krav om ansættelse af elever til brug for leverandørens udførelse af den konkrete opgave, og kravet skal være rimeligt (proportionalt) i forhold til opgaven. Samtidig skal det accepteres, at leverandøren har ret til at ansætte elever fra andre EU/EØS-lande, forudsat at eleverne er omfattet af uddannelsesordninger, som svarer til de danske uddannelsesordninger.

Ad a) Overholdelse af proportionalitetsprincippet.

Proportionalitetsprincippet indebærer, at Horsens Kommune som ordregiver ikke må stille krav til leverandørerne, som er uegnede eller går ud over, hvad der er nødvendigt i forhold til kontraktens udførelse. Med andre ord skal kravet til leverandøren være rimeligt i forhold til den udbudte opgave, og forpligtelsen til at ansætte elever skal dermed vurderes i forhold til den opgave, vi udbyder.

Ved denne vurdering skal følgende forhold inddrages:

- Er kravet om elever relevant i forhold til de arbejdsopgaver, kontrakten indeholder?
- Hvor lang tid må og skal kravet om uddannelses- og praktikaftaler gælde?
- Hvor mange elever kræves ansat?
- Man er også nødt til at forholde sig til, om der skal være et krav om beskæftigelse eller om det er nyansættelse.

Svarene afhænger af opgavens art og dens varighed, organisering og størrelse.

Ad b) Overholdelse af ikke-diskriminations- og ligebehandlingsprincipperne

Det vil være i strid med reglerne, hvis man anvender en social klausul, som i realiteten kun kan opfyldes af én leverandør eller en eksklusiv gruppe af leverandører, eller hvis det vil være vanskeligere for leverandører fra andre medlemslande at overholde kravet.

Når man laver sin sociale klausul, skal man derfor tage højde for følgende i formuleringen:

1. Der må ikke stilles krav om danske elever eller elever fra danske uddannelser.
2. Kravet skal formuleres uafhængigt af danske ordninger
3. Der må ikke stilles forskellige krav til små og store leverandører

Ad 1. Det er ulovligt at stille krav om, at eleverne er omfattet af de danske uddannelsesordninger eller er danske elever. Det er også ulovligt at stille krav om ansættelse af elever fra en bestemt erhvervsskole eller geografisk område. Leverandøren skal frit kunne ansætte elever fra ethvert EU/EØS-land, som er omfattet af en uddannelsesordning svarende til den ordning, som søges fremmet med klausulen.

Ad 2. Et kontraktvilkår om ansættelse af elever skal defineres uafhængigt af de danske uddannelsesordninger. Dvs. at den pågældende uddannelsesordning (og hermed den omfattede persongruppe) skal beskrives på en sådan måde, at omfanget af uddannelsesordningen og de krav, der ligger heri, kan læses og forstås selvstændigt (uden kendskab til den pågældende danske uddannelsesordning). Samtidig skal det udtrykkeligt anføres, at leverandører fra andre EU/EØS-lande kan opfylde klausulen ved at anvende elever fra andre EU/EØS-lande, der er omfattet af lignende uddannelsesordninger.

Ad 3. Den sociale klausul skal udformes således, at vilkåret skal opfyldes ensartet, uanset hvilken leverandør der vinder udbuddet, og uanset om leverandøren er en stor eller lille virksomhed. Vurderingen af, hvor mange elever, der kan kræves ansat, skal tage udgangspunkt i kontraktens størrelse og karakter og ikke i virksomhedens størrelse. En klausul må derfor ikke fastsætte, at små virksomheder vil kunne nøjes med at ansætte færre elever end en stor virksomhed.

Ad c) Kravet er knyttet til kontraktens udførelse

I henhold til EU-retten, kan sociale klausuler ikke indgå som et udvælgelses- eller tildelingskriterium, de kan derimod indgå som et kontraktvilkår, som tilbudsgiverne er forpligtet til at efterleve i kontraktperioden.

Det betyder, at de praktikpladser, der kræves oprettet, skal oprettes i tilknytning til den udbudte opgave og ikke i tilknytning til andre af virksomhedens opgaver.

Ad d) Vilåret er offentliggjort i udbudsbekendtgørelsen eller udbudsbetingelserne

Det følger af udbudsdirektivet, at en social klausul skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen eller udbudsbetingelserne. Klausulen skal være klart og gennemsigtigt beskrevet.

Trin 3 – Gennemførelse af udbuddet med eller uden social klausul

4.4. Gennemførelse med social klausul

Hvis ovenstående fører til, at der skal indsættes en social klausul i kontrakten, skal man vælge hvilken formulering, der skal anvendes.

Udbudsbekendtgørelsen

Uanset hvilken form for social klausul man vælger, skal det fremgå af udbudsbekendtgørelsen, der indrykkes i Supplement til EU Tidende/annoncen på www.udbud.dk eller af udbudsmaterialet, at klausulen er et kontraktvilkår.

Følgende tekst kan anvendes i udbudsbekendtgørelsen del III, punkt II.1.4) "Andre særlige vilkår" eller i annoncen på www.udbud.dk under punktet "Opgavebeskrivelse", og/eller i udbudsbetingelserne; "*Der er i det som bilag [INDSÆT NUMMER] til udbudsmaterialet vedlagte kontraktudkast indsat [en uddannelsesklausul]/[sociale klausuler].*"

4.4.1. Valg af klausul

I Horsens Kommune anvender vi 4 former for uddannelsesklausuler, der forpligter leverandøren til at

1) ansætte én eller flere **erhvervsuddannelsespraktikanter** (store opgaver)

– eksempel på kontraktvilkår er vedlagt i **bilag 3**

2) **ansætte ledige** i løntilskud eller virksomhedspraktik (mindre opgaver)

– eksempel på kontraktvilkår er vedlagt i **bilag 4**

3) formulere og dokumentere sin **uddannelsespolitik** (små opgaver)

– eksempel på kontraktvilkår er vedlagt i **bilag 5**

4) indgå **partnerskabsaftaler** med henblik på at uddanne arbejdskraft (alle opgaver)

– eksempel på kontraktvilkår er vedlagt i **bilag 6**

Opgavens omfang og art bestemmer hvilken klausul, der skal anvendes som et kontraktvilkår i udbudsmaterialet. Stilles der krav om beskæftigelse af personer fra særlige grupper (fleksjob, skånejobs mv.) jfr. afsnit 4.1., skal dette tages i betragtning ved valg af uddannelsesklausul.

ERHVERVSUDDANNELSESPRAKTIKANTER

Leverandøren skal ansætte én erhvervsuddannelsespraktikant ved udbud af **bygge- og anlægsopgaver**, såfremt:

- 1) opgaven forløber i mere end seks måneder, og
- 2) opgaven kræver flere end 10 fuldtidsstillinger at udføre, og
- 3) entreprisesummen er mindst 5 millioner kroner ekskl. moms
- 4) og/eller den samlede lønudgift er mindst 4 millioner kroner.

Hver gang én af ovennævnte beløbsgrænser herefter nås, stilles der krav om ansættelse af yderligere én erhvervsuddannelsespraktikant.

Ved udbud af **tjenesteydelser, der kun kan udføres i Danmark**, skal leverandøren ansætte én erhvervsuddannelsespraktikant såfremt:

- 1) den udbudte tjenesteydelse vedrører et fagområde, hvor der er erhvervsuddannelsespraktik, fx men ikke begrænset til ejendomsservicetekniker (vicevært), sikkerhedsvagt, receptionist, mediegrafiker, itsupporter, datatekniker, kontoruddannelse eventuelt med speciale, fx advokatsekretær, offentlig administration, revision m.v., og
- 2) kontrakten løber i mere end 12 måneder, og
- 3) kontrakten kræver flere end 10 fuldtidsstillinger at udføre, og
- 4) kontrakten beløbsmæssigt har en sådan størrelse, at den berettiger et krav om én eller flere praktikpladser.

Ved større opgaver vil antallet af beskæftigede ofte variere i kontraktperioden. I så fald kan det være mere rimeligt at stille krav om, at *en procentdel* af de beskæftigede skal være erhvervsuddannelsespraktikanter. Procentdelen skal stå i forhold til det gennemsnitlige antal beskæftigede i udførelsesperioden. Et krav om 10 % vil almindeligvis være rimeligt.

10 % -GRÆNSEN

Såfremt den vindende tilbudsgiver dokumenterer, at denne allerede har ansat 10 % erhvervsuddannelsespraktikanter set i forhold til det samlede antal årsværk beskæftiget ved virksomheden inden for den faggruppe, som uddannelsesklausulen vedrører, bortfalder kravet om ansættelse af én/flere/en procentdel erhvervsuddannelsespraktikanter.

Vurderingen af, om 10 % -grænsen er nået, foretages ved kontraktstart. Efterfølgende ændringer i antallet af årsværk hos den vindende tilbudsgiver i kontraktens løbetid er som udgangspunkt uden betydning.

Såfremt den vindende tilbudsgiver som følge af den opgave, der er vundet, får yderligere årsværk, skal 10 % -grænsen dog vurderes på baggrund af det antal årsværk, som den vindende tilbudsgiver har efter nyansættelserne.

Ved "den vindende tilbudsgiver" skal forstås den juridiske enhed, der har indleveret tilbuddet og ikke, fx den koncern, som tilbudsgiver indgår i. De øvrige uddannelsesklausuler kan fortsat finde anvendelse, herunder partnerskabsaftaler.

LØNTILSKUD ELLER VIRKSOMHEDSPRAKTIK

Leverandøren forpligtes til at ansætte én eller flere ledige i løntilskud og virksomhedspraktik, såfremt:

- 1) opgaven er mindre beløbsmæssigt og set i forhold til antallet af beskæftigede, og
- 2) løntilskudsperioden maksimalt svarer til den periode, det tager at udføre opgaven.

Jobcenter Horsens, kan oplyse nærmere om vilkårene for løntilskud og virksomhedspraktik, herunder om det vil være relevant set i forhold til det konkrete udbud – se kontaktdata (link indsættes).

UDDANNELSESPOLITIK

Kravet om, at leverandøren har en uddannelsespolitik, skal anvendes på små opgaver, og skal tillige anvendes som supplement til et krav om erhvervsuddannelsespraktikanter og løntilskud/virksomhedspraktik.

PARTNERSKABSAFTALER

Partnerskabsaftaler kan stå alene, eller anvendes som supplement til de øvrige former for uddannelsesklausuler. Partnerskabsaftalerne har nogle fordele. Aftalerne er frivillige og bygger på samarbejde og dialog. Begge parter i aftalen kan få indflydelse på indholdet. Her åbnes for andre muligheder, end det der er skrevet i udbuddet.

De enkelte virksomheder og brancher er forskellige og har forskellige behov i forhold til beskæftigelse og uddannelse. Nogle steder vil der være muligheder for både erhvervspraktikanter, praktikpladser og fritidsjob, andre steder kan leverandøren kun udvikle et mere begrænset antal uddannelsesstillinger.

Eksempler på aktiviteter, der kan samarbejdes om ved en partnerskabsaftale, er:

- Målrettet samarbejde med Jobcenter Horsens omkring rekruttering og match af ledige
- Øget fokus på de faglige uddannelser i folkeskolerne, herunder oplysningsarbejde omkring praktikpladssøgning
- Netværk af organisationer og ressourcepersoner kan bidrage til matchning mellem praktikpladssøgende og virksomhed

4.5. Uden social klausul

Er konklusionen, at der ikke skal være en social klausul i udbuddet, på trods af at der er tale om et "relevant udbud" (link op til afsnittet ovenfor om dette) er Horsens Kommune forpligtet til at give en offentlig forklaring på dette, jf. "følg eller forklar"-princippet.

En forklaring kan være, at det i det konkrete udbud ikke er muligt indenfor de juridiske rammer at anvende en klausul. I så fald skal der ligge et notat på sagen, som beskriver, hvordan man er nået frem til konklusionen. En anden forklaring kan være, at det er vurderet, at det er mere hensigtsmæssigt at anvende frivillige partnerskabsaftaler. I så fald skal dette noteres i et notat, som lægges på sagen.

5. Tilsyn og kontrol

Uanset hvilken form for klausul, man har anvendt, skal der ske en opfølgning i forhold til kontrakten. Det skal derfor fremgå af kontrakten, hvordan kontrollen vil foregå, herunder det rent praktiske, og hvilke sanktionsmuligheder, der er, hvis leverandøren ikke overholder forpligtelserne – f.eks. om manglende opfyldelse af klausulerne skal anses som værende misligholdelse af kontrakten med de beføjelser, dette vil medføre.

5.1. Tilsyn og kontrol i forhold til arbejdsklausuler

For at sikre muligheden for kontrol med overholdelse af arbejdsklausulerne, er Horsens Kommunes leverandører forpligtede til at stille alt materiale og dokumentation, som Horsens Kommune måtte skønne nødvendigt til rådighed, med henblik på kontrol af, hvorvidt leverandøren overholder de krav, der stilles.

Horsens Kommune skal kunne fremsende en liste over materiale og dokumentation, som ønskes udleveret af leverandøren. Der skal derfor i kontrakten indsættes en bestemmelse, som berettiger Horsens Kommune til sådan en anmodning. Samtidig skal der være en sanktion for de tilfælde, hvor leverandøren ikke efterkommer en anmodning eller ikke lever op til klausulen. Bodden skal være af en størrelse, så leverandøren ikke finder det økonomisk mere fordelagtigt at betale bodden frem for at opfylde arbejdsklausulen. Se bilag 1.

5.2. Tilsyn og kontrol i forhold til sociale klausuler

En meget restriktiv kontrol kan skabe problemer i samarbejdet med leverandøren, og det kan derfor være fornuftigt at man går efter et samarbejde og en dialog om, hvordan klausulerne bliver opfyldt.

For at få leverandøren til at tage de sociale klausuler alvorligt, er det på den anden side vigtigt at følge op på, om leverandøren rent faktisk lever op til dem. Klausulerne er en del af kontraktvilkårene ligesom alle andre krav i kontrakten og skal tages lige så seriøst som disse.

Der skal derfor i kontrakten indsættes en bestemmelse, som berettiger Horsens Kommune til at følge op på opfyldelsen af klausulerne, herunder at leverandøren skal dokumentere, at uddannelsesklausulen er opfyldt. Endvidere bør uddannelsesklausulen indeholde en bod for tilsidesættelse af bestemmelsen. Bodden skal være af en størrelse, så leverandøren ikke finder det økonomisk mere fordelagtigt at betale bodden frem for at opfylde uddannelsesklausulen.

Det vil almindeligvis være rimeligt at fastsætte en bod svarende til kr.150.000,00 pr. manglende erhvervsuddannelsespraktikant/kr. 75.000,00 pr. manglende løntilskudsmedarbejder/virksomhedspraktikant.

Et incitament til at få leverandøren til at overholde klausulerne kan også være en bonus. Dette forudsætter dog, at der er tale om udbud af opgaver, hvor der er mulighed for at opstille specifikke mål.

Kontrol skal gennemføres løbende i forhold til, at sikre håndhævelsen af uddannelsesklausulerne. Som hovedregel foretages der én stikprøve under kontraktperioden ved bygge- og anlægsopgaver eller tjenesteydelsesopgaver, hvor der er indsat en uddannelsesklausul i kontrakten. Stikprøven gennemføres ved anmodning overfor entreprenøren/leverandøren om fremsendelse af dokumentation for, at kravet i klausulen om ansættelse af praktikstillinger er opfyldt. Dokumentation kan være uddannelsesaftaler, ansættelseskontrakter eller ansættelsesbeviser. Der kan i denne forbindelse søges bistand hos relevante uddannelsesinstitutioner m.v. Ved tvivlsspørgsmål eller umiddelbart konstateret manglende overholdelse af klausulen udbedes der straks en redegørelse fra entreprenøren/leverandøren.

Forslag til formuleringer om dokumentation, opfyldelse og sanktioner kan ses i bilag 2-6.

5.3. Årlig opfølgning til Økonomiudvalget

Med henblik på at sikre, at der altid i det konkrete udbud laves en vurdering af, om der kan stilles krav om uddannelsesklausuler, skal der i hver udbudssag udarbejdes et notat om, hvilke overvejelser man har lagt til grund, da man traf sin beslutning om at anvende eller ikke anvende uddannelsesklausuler.

Der udarbejdes statistik på anvendelsen af uddannelsesklausuler, både på antallet af erhvervspraktikanter, men også på antallet af løntilskud/jobtræningsforløb og uddannelsespolitikker m.fl.

Ejendomscentret udarbejder årligt en status, som forelægges for Erhvervs- og Økonomiudvalget.

5.4. Kontaktoplysninger

Vil du vide mere om uddannelsesklausuler kan du kontakte Fællesindkøb Midt, på telefon 76 29 20 26.

Vil du vide mere om løntilskud og virksomhedspraktik kan du kontakte, Jobcenter Horsens, på telefon 76 29 47 00.

Vil du vide mere om uddannelses- og kombinationsaftaler kan du kontakte Jobcenter Horsens, på telefon 76 29 47 00.